

Vergaderjaar 2005–2006

30 300 IXB

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2006

Nr. 27

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 februari 2006

Hierbij doe ik u toekomen de managementsamenvatting van het Instrumentenoverzicht Rijk (IOR).

Het IOR is beschikbaar op www.rijksbegroting.nl/IOR. Bij deze brief treft u een samenvatting van het IOR aan, waarin een selectie van overzichten wordt gepresenteerd.

Enkele jaren geleden is het Subsidieoverzicht Rijk (SOR) (rn0000032) aan de Kamer aangeboden. Dit overzicht omvatte alleen subsidies en overdrachten. Op verzoek van de Kamer omvat dit Instrumentenoverzicht Rijk een breed overzicht van en inzicht in alle financiële instrumenten van het Rijk.

Dankzij de inspanningen van departementen kon aan het verzoek van de Kamer, om eens in de vier jaar een dergelijk instrumentenoverzicht te produceren, worden voldaan.

De Minister van Financiën,
G. Zalm

1. INLEIDING

In 2003 heeft de werkgroep «Zicht op subsidies» bestaande subsidie-regelingen geïnventariseerd en een beoordelingskader ontwikkeld. Deze werkgroep werd ingesteld naar aanleiding van een motie (zie bijlage) van Tweede Kamerlid Van As (LPF) ingediend bij de Algemene Financiële Beschouwingen over de Begroting 2003. Over het rapport van deze werkgroep «Zicht op subsidies» (2003, 29 200, nr. 47) heeft een algemeen overleg (AO) plaatsgevonden. In dit AO heeft het Kabinet toegezegd eens per 4 jaar een subsidieoverzicht te presenteren en aan de Tweede Kamer te zenden. Dit rapport geeft invulling aan deze toezegging. De komende jaren zal – zoals afgesproken – een blijvende inspanning worden geleverd aan het complementeren van het overzicht.

De Tweede Kamer heeft gevraagd om een breed overzicht van en inzicht in subsidieregelingen. Met het IOR wordt aan dit verzoek gehoor gegeven. De titel van het overzicht is gewijzigd in Instrumentenoverzicht Rijksoverheid (IOR). Uitgangspunt van het IOR is namelijk dat het overzicht inzicht geeft in alle geldstromen die het Rijk verlaten. Daarmee is het bereik van het overzicht dus breder dan louter subsidies, zoals bij het Subsidieoverzicht Rijk (SOR) wel het geval was. In het SOR bestond het risico op arbitraire definities waardoor veel uitgaven buiten het overzicht vallen. Voor de afbakening van de begrippen is in het IOR aangesloten bij het Europees Stelsel van nationale Rekeningen (ESR). Hopelijk zorgen het weergeven van alle instrumenten en het aansluiten bij de ESR-codering voor voldoende waarborgen voor een meer objectief karakter en het vermijden van kritiek op arbitraire keuzes.

2. INVENTARISATIE VAN DEPARTEMENTALE INSTRUMENTEN

2.1 Reikwijdte van het Instrumentenoverzicht Rijk (IOR)

Het ministerie van Financiën heeft bij de totstandkoming van het Instrumentenoverzicht Rijk (IOR) een coördinerende rol vervuld en heeft gezorgd voor de totstandkoming van het totaaloverzicht en rapportage aan de Tweede Kamer. Het IOR is gebaseerd op informatie van de departementen. Het IOR is een samenvoeging, samenvatting en hergroepering van de overzichten zoals deze door departementen zijn aangeleverd. Meer gedetailleerdere informatie over bepaalde uitgaven kan worden verstrekt door het betreffende vakdepartement.

Het totale overzicht is te vinden op de rijksbegrotingsite (www.rijksbegroting.nl/IOR). Op internet is meer uitgebreide informatie te vinden over de verschillende uitgaven, zoals namen van regelingen, doelstellingen, operationele doelstellingen, doelgroepen, functionele classificatie, wie uitvoert en horizonbepalingen.

De meerwaarde van het IOR ten opzichte van eerder aangeboden overzichten ligt in het bieden van een volledig inzicht in instrumenten en het budgettaire beslag. Voor inzicht in de meerjarige ontwikkelingen daarin wordt verwezen naar de departementale begrotingen. De discussies over de bijdragen van instrumenten aan het bereiken van doelstellingen (de effecten van het beleid) vindt plaats in debatten over beleidsnota's en begrotingen in de Tweede Kamer. In dit Instrumentenoverzicht Rijk worden de instrumenten niet beoordeeld op hun doelmatigheid en doeltreffendheid. Ook de doelstellingen waarvoor de verschillende instrumenten worden ingezet blijven hier buiten beschouwing.

De beoordeling van instrumenten vindt plaats binnen reguliere processen op departementen, bijvoorbeeld in beleidsevaluaties en beleidsdoorlichtingen. Met de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoeken (RPE) geeft Financiën richting aan beleidsdoorlichtingen en evaluatie-onderzoeken.

De RPE biedt een handvat bij het periodiek evalueren van instrumenten. Begin 2006 is een nieuwe, herziene RPE vastgesteld. Een beleidsdoorlichting is een periodiek evaluatieonderzoek naar het gevoerde beleid gericht op het bereiken van een algemene of operationele doelstelling. Daarbij moet ook expliciet aandacht worden geschonken aan de probleemanalyse, de actualiteit van de doelstelling en de argumentatie voor de rol van de rijksoverheid (waarom moet de rijksoverheid dit oplossen en niet de markt of een andere overheid). De uitkomsten van beleidsdoorlichtingen worden aan de Kamer gestuurd.

2.2 Uitgangspunten

Bij de samenstelling van het IOR zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Het IOR is een overzicht van alle uitgaande geldstromen van departementen;
2. Alleen eerste geldstromen zijn in het overzicht opgenomen;
3. De instrumenten zijn gecategoriseerd volgens het Europees Stelsel van rekeningen (ESR) en ingedeeld naar bijbehorende ESR-codes;
4. Voor bepaalde specifieke geldstromen is aanvullende informatie geleverd, dit betreffen de subsidies, sociale uitkeringen en overdrachten (in het vervolg subsidies en overdrachten genoemd).

Deze uitgangspunten vormen tevens de aanzet tot afbakening van dit overzicht en worden daarom hieronder kort toegelicht.

Ad 1. Het IOR is een overzicht van alle uitgaande geldstromen

De som van de bedragen van de in het IOR verklaarde geldstromen telt op tot de bedragen per begrotingsartikel, naar stand ontwerpbegroting 2006. Het is daarmee een eenjarig overzicht waarin zowel de programma-uitgaven als de apparaatuitgaven worden verklaard. Er wordt niet aangegeven of de geldstroom valt onder programma-uitgaven of onder apparaatuitgaven. De keuze om aan te sluiten bij de bedragen in de ontwerpbegroting 2006 vergroot de praktische werkbaarheid, maakt het overzicht zuiverder en vergemakkelijkt de controle. Soms zullen doelen worden bereikt door een subsidie en soms door de inzet van ambtenaren. Deze middelen en inzet worden gelijkwaardig in dit overzicht meegenomen.

Met het Rijk wordt in het IOR de Rijksoverheid in enge zin bedoeld. Het betreft dus niet uitgaven van overige publiekrechtelijke lichamen. Onder rijksuitgaven vallen ook de begrotingsgefinancierde delen uit de sectoren SZW en Zorg en uitgaven gefinancierd met onder andere Europese middelen/cofinanciering. De premiegefinancierde uitgaven lopen niet mee. De bedragen per begroting corresponderen met de bedragen per begroting in bijlage 2 van de Miljoenennota. De totaal som in dit IOR komt niet overeen met de totaal som in de Miljoenennota. Dit komt doordat een aantal onderdelen niet is meegenomen, dit betreffen: Aanvullende Posten, BTW-compensatiefonds en Consolidatie.

Ad 2. Alleen eerste geldstromen zijn in het overzicht opgenomen

Het overzicht betreft alleen directe uitgaven, dus de gelden die vanuit de departementen naar «buiten» gaan. Zo wordt bijvoorbeeld een bijdrage in de apparaatskosten van het zelfstandig bestuursorgaan de Informatie Beheer Groep (IBG) als uitgave van het ministerie van OCW opgenomen. De uitgaven die het IBG vervolgens doet blijven buiten beschouwing.

Hiermee worden dubbeltellingen voorkomen. Het totaal van de in het IOR verklaarde geldstromen telt voor elk departement dus op tot het totaal van de uitgaven in de ontwerpbegroting(en).

Ad 3. Categorisering volgens ESR 1995

Er is gekozen om gebruik te maken van het Europees Stelsel van Rekeningen (ESR)¹ voor het categoriseren van de instrumenten. Ook voor berekeningen en afbakeningen van het EMU-tekort worden ESR-coderingen gehanteerd. Voordeel van het werken met ESR-codes is dat departementen al werken met ESR-codes. Door departementen aangeleverde ESR gecodeerde informatie wordt periodiek gestuurd aan het CBS. Daarnaast zijn de ESR-definities een extern gegeven en niet door een van de partijen te beïnvloeden. Het ESR is goed uitgeschreven waardoor minder kans bestaat op onduidelijkheden. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van verschillende ESR-codes met een omschrijving van de inhoud. Deze is tevens vinden op www.minfin.nl/hafir.

Ad 4. Aanvullende informatie voor bepaalde geldstromen

Het IOR is een dekkend overzicht van vrijwel alle geldstromen. Nadere toelichting in het totaaloverzicht vindt alleen plaats bij geldstromen die het karakter hebben van een sociale uitkering, sociale overdracht in natura of een overige inkomensoverdracht² (te herkennen aan ESR-codes 31, 41, 42 en 43, en in het verdere overzicht subsidies en overdrachten genoemd). Dit sluit zo goed als mogelijk aan bij de doelstelling om inzicht te geven in de geldstromen die het karakter hebben van een subsidie. Op deze manier wordt – naast het verstrekken van een gedegen inzicht in subsidies – invulling gegeven aan de door de Tweede Kamer gewenste verbreding.

2.3 Aanpak inventarisatie en rapportage

Met departementen is afgesproken om bij rapportage geen onderscheid te maken tussen subsidies en overdrachten enerzijds en andere instrumenten anderzijds. Alle instrumenten worden dus in één overzicht gepresenteerd. Echter, waar dit meerwaarde oplevert, wordt aanvullend een extra overzicht verstrekt van alleen die instrumenten die subsidies of inkomensoverdrachten betreffen. Deze instrumenten komen grotendeels overeen met de instrumenten zoals gepresenteerd in het voormalige SOR.

3. OVERZICHT VAN DEPARTEMENTALE INSTRUMENTEN

3.1 Totale uitgaven

Tabel 1 Uitgaande geldstromen (naar stand ontwerpbegroting 2006), bedragen x € miljard

Aantal uitgaven/instrumenten	983
Totaal uitgaande geldstromen	149,4
• Waarvan subsidies en overdrachten	86,9
• Waarvan overig	62,5

¹ Zie Handleiding Europees systeem van nationale en regionale rekeningen 1995 (ESR 1995); bijlage R6 uit HAFIR.

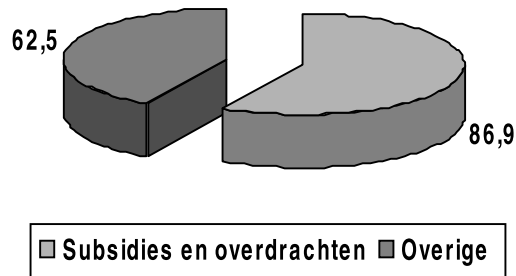
² Deze nadere toelichting bestaat uit het vermelden van de naam van de regeling, de doelstelling en de operationele doelstelling, de doelgroep, de functionele classificatie, wie de regeling uitvoert en de horizonbepaling.

³ Excl. begrotingshoofdstukken Aanvullende Posten, BTW-compensatiefonds en Consolidatie. Hierdoor wijken totalen enigszins van de totalen in de MN 2006.

Het totale IOR omvat alle uitgaande geldstromen van het Rijk binnen één jaar (stand ontwerp-begroting 2006).³ Het betreft een bedrag van 149,4 miljard euro, verdeeld over 983 instrumenten. Het aantal uitgaven/instrumenten in dit instrumentenoverzicht is groter dan het aantal instrumenten in de ontwerp-begrotingen 2006. Dit komt doordat instrumenten in het IOR zijn opgesplitst naar de aard van de ontvangers en naar begrotingsartikelen. Dit zorgt ervoor dat bepaalde instrumenten meerdere keren in verschillende delen voorkomen.

Indien de totale uitgaven worden gesplitst in subsidies en overdrachten (ESR-codes 31, 41–43) enerzijds en andere instrumenten/uitgaande geldstromen (overige ESR-codes) anderzijds, dan blijkt dat subsidies en overdrachten het grootste deel van de 149,4 miljard euro vormen. De verhouding is 86,9 miljard euro voor subsidies en overdrachten (dit is 58 procent) en 62,5 miljard euro (= 42%) voor overige geldstromen.

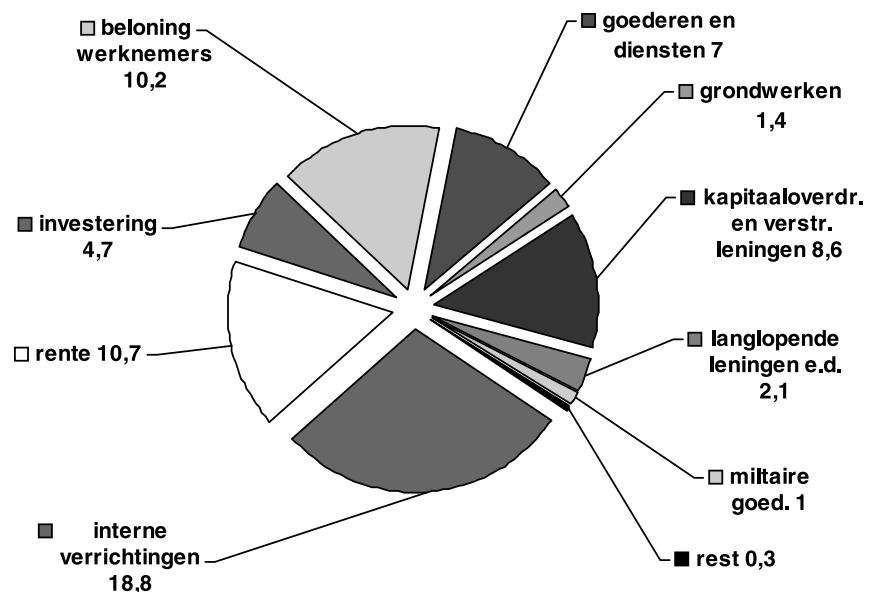
FIGUUR 1 UITGAANDE GELDSTROMEN (x € miljard)

Toelichting categorie overig

De categorie overig omvat het gehele palet aan uitgaven dat een andere ESR-code heeft dan 31, 41, 42 en 43. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de betekenis van alle ESR-codes. Binnen «overig» vallen rentebetalingen á 10,7 miljard euro, waarvan 9,6 miljard euro rente op de staatsschuld betreft. De beloning van werknemers (10,2 miljard euro) en de aankoop van goederen en diensten (7,0 miljard euro) zijn ook grote posten binnen de categorie overig. Een scala aan interne verrichtingen sommeert tot 18,8 miljard euro. Ook investeringen (4,7 miljoen euro) en kapitaaloverdrachten en het verstrekken van leningen (8,6 miljoen euro) vallen onder de categorie overig. De uitgaven aan onderhoud van grond-, water- en wegebouwkundige werken bedragen samen 1,4 miljard en aan duurzame militaire goederen wordt bijna een miljard euro uitgegeven.

FIGUUR 2 - UITSPLITSING CATEGORIE 'OVERIG' (x € miljard)

Kleine verschillen in het totaal worden veroorzaakt door afrondingsverschillen en een aantal kleine posten. Aan het eind van paragraaf 3.3 wordt kort aangegeven welke concrete, grote uitgaven in de categorie overig vallen.

3.2 Uitgaven per begroting

In onderstaand overzicht is weergegeven 1) welke begroting het betreft 2) de omvang van de uitgaven van de begroting 3) hoeveel instrumenten/uitgaven dit betreft, 4) hoeveel wordt uitgegeven aan subsidies en overdrachten en 5) om hoeveel instrumenten/uitgaven dit gaat. Tot slot wordt 6) aangegeven welk aandeel de tien grootste subsidies en overdrachten hebben in de totale uitgaven van de betreffende begroting. In dit overzicht wordt de volgorde van begrotingen bepaald door de omvang van de uitgaven.

Tabel 2 Uitgaven per begroting (stand ontwerpbegroting 2006, bedragen x € miljoen)

1. Begroting	2. Uitgaven (x € milj.)	3. Aantal instrumenten/ uitgaven	4. Uitgaven aan subs. en overdrachten	5. Aantal Subsidies en overdrachten	6. Aandeel 10 grootste sub- sidies in %
OCW	27 875,3	136	25 585,9	103	82
SZW	24 367,3	84	15 419,8	36	62
Nationale Schuld (Transactiebasis)	13 186,1	11	0	0	-
Gemeentefonds	13 032,4	2	13 029,2	1	100
VWS	12 658,1	124	12 031,1	83	64
BuZa	11 173,6	51	7 154,8	34	63
Defensie	7 768,7	52	238,6	22	3
VenW	7 099,1	93	1 661,1	65	23
Infrastructuurfonds	6 352,5	23	284,3	3	4
BZK	5 477,4	44	3 804,9	16	69
Justitie	5 411,0	42	1 942,3	15	35
Financiën	3 884,1	35	0,5	3	1
VROM	3 416,5	61	2 325,3	22	67
FES	2 482,4	1	0	0	-
LNV	2 135,3	129	1 222,0	82	47
EZ	1 631,0	57	1 062,4	24	60
Provinciefonds	1 052,5	1	1 052,5	1	100
Koninkrijksrelaties	173,0	11	80,7	4	47
Hoge Colleges van Staat	113,3	8	0	0	-
Staten-Generaal	89,7	10	0,2	1	1
AZ	44,3	6	0	0	-
Diergezondheidsfonds	6,8	1	0	0	-
Huis der Koningin	5,7	1	0	0	-
Totaal	149 435,9	983	868 95,8	515	

Voorbeeld

VROM heeft een begroting van 3,4 miljard euro verdeeld over in totaal 61 instrumenten/uitgaven. Van die 3,4 miljard betreft 2,3 miljard euro een subsidie of overdracht. Die 239 miljoen wordt gevormd door 22 instrumenten/uitgaven. Met andere woorden VROM heeft 22 verschillende uitgaven aan subsidies en overdrachten. De tien grootste subsidies en overdrachten van VROM vormen 67 procent van de totale uitgaven van VROM.

Toelichting: Aandeel 10 grootste subsidies in totale uitgaven

Om ook een beter beeld te krijgen wat de omvang en het beslag van de verschillende subsidieregelingen is, wordt in deze kolom aangegeven wat opgeteld het aandeel van de tien grootste subsidies en overdrachten is in de totale uitgaven van de betreffende begroting. Uit het overzicht blijkt dat sommige begrotingen minder dan 10 subsidies en overdrachten omvatten, in deze gevallen is het totaal van alle subsidies en overdrachten genomen.

3.2 Grootste subsidies en inkomensoverdrachten

Hieronder worden de 25 grootste subsidies en overdrachten van het Rijk gepresenteerd.

Tabel 3 25 Grootste subsidies en overdrachten (esr codes 31, 41, 42 en 43)

Korte omschrijving inhoud/doel	Instrument/naam regeling	Bedrag (x € milj.)	Begroting
1. Uitkeringen aan gemeenten	Financiële Verhoudingswet	13 029,2	Gemeentefonds
2. Primair onderwijs	Wet op Primair Onderwijs, WEC	7 736,7	OCW
3. Voortgezet onderwijs	Wet op Voortgezet Onderwijs + bekostigingsbesluit	5 197,9	OCW
4. Bijdrage in financiering AWBZ	Rijksbijdrage en Bijdrage in kosten van kortingen (BIKK)	4 741,1	VWS
5. Bijstand	Wet werk en bijstand – inkomensdeel	4 338,4	SZW
6. EU – samenwerking	Eigen middelen EU (bijdrage Nederland) – excl. af te dragen invoerrechten	4 064,0	BuZa
7. Regionale Politiekorpsen	Besluit financiën regionale politie korpsen	3 271,8	BZK
8. Kinderbijslag	Algemene kinderbijslagwet	3 262,5	SZW
9. Wetenschappelijk onderwijs	Programma-uitgaven/Reguliere bekostiging instandhouding/toerusting stelsel WO.	2 683,7	OCW
10. Zorgtoeslag	Wet op Zorgtoeslag	2 601,7	VWS
11. Sociale werkvoorziening	Wet Sociale Werkvoorziening	2 210,6	SZW
12. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	Instandhouding stelsel/toerusting beroepsonderwijs	2 179,0	OCW
13. Huursubsidie	Huursubsidiewet en huurtoeslagen	1 907,0	VROM
15. Arbeidsongeschiktheids-voorziening	jongeren Wet op de arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (Wajong)	1 713,7	SZW
16. Hoger Beroepsonderwijs	Toerusting van instellingen	1 711,9	OCW
17. Reïntegratie	Flexibel reïntegratiebudget WWB	1 629,3	SZW
18. Verkeer- en vervoerprojecten	Brede doeluitkering (aan provincies en kaderwetgebieden)	1 469,4	VenW
24. Bereiken MDG's/menselijke ontplooiing en sociale ontwikkeling	Samenwerking met VN en andere organisaties	725,7	BuZa
25. bijdragen aan NAVO, OVSE e.d. Humanitaire hulp en goed bestuur	Veiligheid en stabiliteit Nederland en bondgenoten – humanitaire hulpverlening, Matra, goed bestuur – programma's.	650,2	BuZa
Totaal		70 276,4	

Voorbeeld

Op plaats 8 in de top 25 staat een uitgave ten behoeve van de Kinderbijslag die wordt gedaan op grond van de Algemene kinderbijslagwet. Hiermee is een bedrag van 3 262,5 miljoen euro gemoeid, die op de begroting van het SZW staat.

Totaalplaatje

De 25 grootste subsidies en overdrachten bedragen samen 70,3 miljard euro. De totale uitgaven aan subsidies en overdrachten bedragen 86,9 miljard euro. De 25 grootste subsidies en overdrachten beslaan 80,9 procent van de totale uitgaven aan subsidies en overdrachten en 47,1 procent van de totale uitgaven van het Rijk (149,4 miljard euro).

Kleinste uitgaven/instrumenten

Naast deze omvangrijke instrumenten omvat het IOR ook een groot aantal relatief kleine subsidies en overdrachten. Te denken valt aan de financiering van een Leerstoel Rederijkunde (VenW, 3 duizend euro), een subsidie ten behoeve van de Stichting Jason (BuZa, 8 duizend euro) en een subsidie aan de Stichting Homoseksualiteit en Krijgsmacht (Defensie, 10 duizend euro).

Grote uitgaven buiten subsidies en overdrachten

Naast bovenstaande gepresenteerde subsidies en overdrachten zijn er andere uitgaven/instrumenten. In de categorie overige uitgaven (alle uitgaven exclusief subsidies en overdrachten) zijn de grootste uitgaven rentebetalingen (Nationale Schuld, 9,6 miljard), overdrachten aan lagere overheden (diverse), Rijksbijdragen aan de Sociale Fondsen (SZW, 5,5

miljard euro) en de bijdrage aan het Infrastructuurfonds (VenW, 4,7 miljard euro).

3.4 Uitgaven uitgesplitst naar beleidsthema's

De subsidies en inkomensoverdrachten (ESR-codes 31, 41, 42 en 43) zijn te groeperen naar het beleidsthema waar ze onder vallen. In onderstaande tabel is deze uitsplitsing naar beleidsthema, oftewel functionele classificatie, gemaakt.

Beleidsthema	Bedrag x € milj.	% van totaal	Belangrijkste/grootste regelingen
Onderwijs	24 011,8	27,7	Alle vormen onderwijs: primair (WPO), voortgezet (WVO), BVE, HBO en WO
Zorg	10 263,1	11,8	Zorgverzekering (AWBZ etc.), Zorgtoeslag, Rijksbijdrage <18 zorgverz. (AWBZ)
Sociale Zekerheid	10 210,4	11,7	Bijstand (WWB), Kinderbijslag (AKW), Arbeidsongeschikth. voorz. jongeren (WAJONG)
Arbeidsmarktbeleid	5 274,2	6,1	Sociale Werkvoorziening (WSW), Reintegratie (WWB)
Defensie en buitenlandbeleid	5 001,4	5,8	Kinderopvang
Externe en verkeersveiligheid	3 459,7	4,0	Eigen middelen EU, Nationale en bondsch. veiligheid (divers), Bijdragen aan NAVO
Wonen	2 503,3	2,9	Regionale politie (Besluit fin. reg. Politie) (2X) Prestatie bekostiging en innovatie reg. politie Brandweer (BDU rampenbestrijding)
Ontwikkelingssamenwerking	2 367,8	2,7	Huursubsidiewet – inkomensbeleid, Huisvesting asielzoekers (Wet COA), Nieuwbouw + verbetering (Besluit Woningbonden)
Infrastructuur (vervoer en verkeer)	1 873,4	2,2	Samenwerking met VN en andere organisaties MSP, VPO, PSO, VMP e.d. (versterking civil society) Diverse milieu- en waterprogramma's – MDG-doelen
Cultuur	1 407,1	1,6	Verkeer en vervoerbijdrage aan provincie (BDU), Wet en Besluit Infracfonds – bijdrage Prorail voor onderhoud spoor
Welzijn en sport	1 329,3	1,5	Idem- bijdrage Prorail voor railverkeersleiding
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	1 021,4	1,2	Bekostiging publieke omroep (Mediawet) Bijdragen aan cultuurinstellingen (Wet op specifiek Cultuurbeleid) (2X)
Rechtsbijstand en reclassering	882,7	1,0	Voorzieningen jeugdhulpverlening (Wet Jeugdzorg)
Innovatie	518,5	0,6	Financiering welzijninstellingen (Welzijnswet) Meedoen door sport (Welzijnswet)
Milieu en energiebeleid	486,3	0,6	Bijdrage int. onderzoek (WHW/Kaderwet exploit.) Bijdrage TNO-onderzoek (TNO-wet) Regeling subsidie stichting DLO,
Landbouw, Natuur	395,7	0,5	Bekostiging Juridisch Loket (Wet op Rechtsbijstand)
Criminaliteitspreventie	332,2	0,4	Bekostiging Reclasseringsorganisaties Sociale advocatuur (Wet op Rechtsbijstand)
Emancipatie en integratiebeleid	261,0	0,3	Bijdragen aan instituten ter versterking kennisbasis
Technologiebeleid en kennisinfrastructuur	81,3	0,1	Technologische samenwerking (IS-regeling), Verb. kennistoegang MKB (Bijdrage aan Syntens)
Overige	15 209,1	17,5	Subsidies bodemsanering (Wet bodembescherming)
			Stimulering energiebesparing (pr. energie-efficiency)
			Kosten aanhouden olievoorraad (Cofa-heffing)
			Natuurbeheer op landbouwgronden (Progr. Beh.)
			Natuurbeheer (Beheer door Staatsbosbeheer) Diverse onderzoeksprojecten
			Jeugdbescherming, voogdij, reclassering (Wet op Jeugdzorg)
			Inburgeringstrajecten (Wet Justitiesubsidies) Dienstverl. + terugkeer asielzoekers („ „) Emancipatiesubsidies
			Wetenschappelijk onderzoek Waterloopkundig Lab. Delft (GTI's), Besluit subsidies investeringen kennisinfrastructuur
			Uitkeringen aan gemeente (Fin. Verh. Wet) Uitkeringen aan provincies (Fin. Verh. Wet) Politieacademie (Wet LSOP)
Totaal	86 895,8	100	

Voorbeeld

Aan arbeidsmarktbeleid wordt 5 274,2 miljoen euro uitgegeven. Dit is 11,7 procent van de totale uitgaven aan subsidies en overdrachten. De grootste uitgaven binnen dit beleidsthema worden gedaan aan Sociale Werkvoorziening (WSW), Reïntegratie (WWB) en Kinderopvang.

Verklaring overig

Bovenstaande thema's zijn functionele classificaties. Alle uitgaven die niet binnen één van de thema's/functionele classificaties geplaatst kunnen worden zijn benoemd als «overig». Onder «overig» vallen ook de algemene uitkeringen aan gemeenten en provincies in het kader van de Financiële Verhoudingenwet. Deze bedragen vullen samen met ruim 14 miljard euro bijna de gehele categorie «overig».

Departementsoverstijgende thema's

In de tweede kolom is het geraamde totaalbedrag per thema weergegeven. De totaalbedragen komen in belangrijke mate overeen met de uitgaven die op de begrotingen staan. Grootste verschillen ontstaan daar waar andere departementen ook uitgaven doen aan een bepaald ander thema, de zogenaamde «departementsoverstijgende thema's». Dit is een belangrijke meerwaarde van een indeling naar beleidsthema. Een goed voorbeeld zijn de uitgaven van LNV aan landbouwonderwijs, die nu niet vallen onder landbouw, maar onder onderwijs.

Naar aanleiding van een motie van het Kamerlid Van As is in 2003 een interdepartementale werkgroep in het leven geroepen die het rapport «Zicht op subsidies» heeft voortgebracht. Het doel van deze werkgroep was tweeledig: als eerste het maken van een inventarisatie van de toenmalige departementale subsidies en ten tweede het opstellen van een beoordelingskader voor subsidies.

In het najaar van 2003 heeft de minister van Financiën in een debat over het rapport Zicht op Subsidies met de Kamer afgesproken dat eens in de vier jaar (voorafgaand aan het jaar van een kabinetsformatie) een breed overzicht van en inzicht in subsidies zal worden opgesteld. Voorliggend rapport is daarvan een eerste resultaat.

Voor de opstelling van Zicht op subsidies heeft het Subsidieoverzicht Rijksoverheid (SOR 2003) als vertrekpunt gediend. Dit overzicht gaf inzicht in de subsidies die via de begroting van een departement liepen, kort toegelicht naar doelstelling, doelgroep, looptijd van de regeling, beschikbare budget, etc. Voor dit overzicht werd de subsidie-definitie uit de Miljoenennota 1988 gehanteerd. Omdat door hantering van deze definitie bepaalde subsidies buiten het SOR vielen, is in Zicht op subsidies gekozen voor een zo breed mogelijke interpretatie van het subsidiebegrip. Er zijn immers meerdere definities van het subsidiebegrip en door ook te kijken naar de «grensgevallen» en naar subsidies die om zuivere definitie-redeken buiten het SOR omliepen, was het totaalbedrag dat in Zicht op subsidies is gepresenteerd hoger. In het SOR 2003 was het totaalbedrag aan departementale subsidies 17,5 miljard euro. In Zicht op subsidies is nog een additionele 4,7 miljard euro in beeld gebracht. Hierdoor was het totaalbedrag dat in 2003 aan subsidies werd gepresenteerd ruim 22 miljard euro.

In voorliggend overzicht is invulling gegeven aan de wens van de Kamer om een breed overzicht van en inzicht in subsidies te verschaffen. Hiervoor is aangesloten bij een internationale definitie van subsidies. Tegelijkertijd is afgesproken dat het overzicht moet optellen tot het totaalbedrag van een departementale begroting. Er wordt hiervoor gebruik gemaakt van de coderingen uit het ESR '95. Departementen hebben al hun begrotingsartikelen gelabeld volgens deze internationale codes waardoor het geheel van hun begrotingen nu als instrumenten in beeld is gebracht. Indien een uitgave een subsidie betreft is aanvullende relevante informatie opgenomen. In de huidige methodiek zal een uitgave die conform het ESR niet als subsidie wordt beschouwd, dan in een andere ESR-categorie moeten worden opgenomen zodat deze niet buiten beeld valt. Zodoende kan een meer objectief beeld worden verstrekt.

Ter volledigheid wordt de motie Van As hieronder weergegeven.

Motie Van As (28 600, nr. 51)

De Kamer gehoord de beraadslaging van mening, dat een solide financieel beleid, waarbij ook ruimte dient te zijn voor nieuw beleid, door het kabinet geboden is;

van mening dat de huidige Interdepartementale Beleidsonderzoeken (IBO's) meer zijn gericht op verbetering van de doelmatigheid van het beleid c.q. de beleidsuitvoering; van mening dat een bredere aanpak gewenst is, teneinde meer financiële ruimte te creëren voor extra aflossing van o.a. de staatsschuld en/of nieuw beleid;

verzoekt de regering, om alle rijkstaken eens tegen het licht te houden door middel van een op te starten «zoeklichtactie», welke als continu proces tot doel heeft om alle rijkstaken qua taakstelling, omvang en

*kosten door te lichten en bijzondere aandacht te besteden aan alle subsidieregelingen;
verzoekt de regering, hiervoor een stuurgroep in te stellen onder leiding van de minister van Financiën en bij voorjaarsnota 2003 met een plan van aanpak te komen,
en gaat over tot de orde van de dag.*

Vervolgens heeft het kabinet op de volgende wijze invulling gegeven aan deze motie (brief IRF 2002/993M):

«Kern van de interdepartementale beleidsonderzoeken (IBO's) is dat rijksstaken tegen het licht worden gehouden. Het is een continu proces dat jaarlijks de overheidstaken doorlicht op mogelijkheden om de doelmatigheid te verhogen en aldus een bijdrage levert aan het creëren van meer financiële ruimte. In reactie op de motie van het lid Van As zal het kabinet op zeer korte termijn een interdepartementale werkgroep in het leven roepen die ter voorbereiding op een nieuwe formatie onderzoek zal doen. Deze werkgroep zal gericht zijn op het inventariseren van bestaande subsidieregelingen alsmede op het opstellen van een beoordelingskader waarin verschillende invalshoeken worden neergelegd van waaruit subsidies beoordeeld kunnen worden.»

In onderstaande overzichten worden per begroting (stand ontwerp-begroting 2006) alle subsidies en overdrachten gepresenteerd die meer dan 5 miljoen euro bedragen. Het aantal weergegeven uitgaven verschilt per begroting. In totaliteit zijn 255 uitgaven groter dan 5 miljoen euro. Enkele begrotingen hebben ofwel geen subsidies en overdrachten, ofwel geen subsidies en overdrachten die meer bedragen dan 5 miljoen euro. Deze begrotingen komen in dat geval niet in dit overzicht voor.

IV KONINKRIJKSRELATIES

BEDRAG X € MILJ.	NAAM REGELING/	KORTE OMSCHRIJVING
42,0	Samenwerkingsprogramma's	Gelden aan Antillen voor projecten, USONA
14,1	Protocol PVNA	Aanpak geweldscriminaliteit Antillen
13,0	Protocol AMFO	Bijdragen aan NGO's op de Antillen
11,5	Samenwerkingsprogramma's/	Gelden aan Aruba voor projecten

V BUITENLANDSE ZAKEN

BEDRAG X € MILJ/	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
4 064,0	Vierde eigen middel EU e.d.	Bijdragen aan EU
725,7	FTI- catalytic fund, samenwerking met VN-organsaties etc.	Realiseren Millenium Development Goals
650,2	Nationale en bondgenootschappelijke veiligheid, regionale stabiliteit en crisisbeheersing, effectieve humanitaire hulpverlening en goed bestuur	Bijdragen aan NAVO, WEU, OVSE, IAEA, OPCW
597,8	Subsidie MFP, Subsidie VPO, Subsidie PSO, Subsidie VMP, SNV-programma	Versterking maatschappelijk middenveld in buitenland
340,3	Diverse programma's op gebied milieu, water en stedelijke ontwikkeling	Waarborgen duurzame leefomgeving in internationale context- MFG 7 bereiken
295,7	Ondernemingsklimaat in ontwikkelingslanden	Ondernemersklimaat (PUM, PSOM, ORET/MILIEV, IFI's IFC). Verhoging kwaliteit bedrijfsleven
139,4	Macrosteun	Financiële Steun aan overheden in OS-landen
90,9	1. Internationale onderwijsprogramma NFP en NPT; 2. Programma internationale instituten	1. Beursverlening professioneel middenkader resp. versterking tertiair onderwijs; 2. Samenwerking tussen ontwikkelingslanden op het gebied van (hoger onderwijs-)projecten
64,1	Verenigde Naties; Internationaal Strafhof, ILO	Bevorderen internationale rechtsorde
41,6	NIO	Rentesubsidies op OS-leningen; Apparaatskosten NIO
29,8	Diverse regelingen Internationale culturele betrekkingen	Internationaal cultuurbeleid
19,8	Deskundigenprogramma	Beschikbaar stellen van deskundigen voor OS voor bevorderen van gezonde technische, bedrijfseconomische en infrastructurele ontwikkeling
15,3	Draagvlak	Versterkt internationaal profiel en grotere kennis van en waardering voor NL in het buitenland en het buitenlandbeleid in het eigen land
13,6	Overige programma's	Versterken van institutionele en technische capaciteit in sectoren en thema's van OS door subsidieverlening aan NGO's
11,8	Matra voor Europese samenwerking	Ondersteuning transformatie Midden en Oost-Europa,
8,8	HGIS-cultuur	Versterkt internationaal profiel
8,0	Raad voor Europa	bijdragen aan EU voorkomende uit verdragen en versterking aan de EU, Benelux en Raad van Europa
6,9	1. Carnegiëstichting; 2. Mensenrechten	Instandhouding en verbetering Vredespaleis en bibliotheek; 2. Bescherming van de rechten van de mens
5,2	OESO	Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling
5,1	Programma ondersteuning buitenlandse beleid	Ondersteuning prioriteiten buitenlands beleid

VI JUSTITIE

BEDRAG X € MILJ.	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
418,4	Wet COA	Huisvesting Asielzoekers
329,7	Wet op de Jeugdzorg	Jeugdbescherming, voogdij, jeugdreclassering
245,2	Wet op de Rechtsbijstand	Juridisch loket
231,8	Wet Justitiesubsidies	Inburgeringstrajecten
202,3	Wet op de Reclassering	Reclassering en hulp en steun verdachten/delinquenten
163,3	Wet op de Rechtsbijstand	Sociale advocatuur
154,6	Beginselenwet ter beschikkingstelling	Behandeling TBS'ers
117,3	Subsidiebesluit Justitiële inrichtingen	Opvang en behandeling van jeugdigen
28,5	Remigratiewet	Ondersteuning van remigratie door bekostiging
17,2	Wet SGM	Mogelijk maken om schade te verhalen op dader
16,0	Wet Justitiesubsidies	Dienstverlening asielzoekers + faciliteren terugkeer
14,0	Wet Justitiesubsidies	Toenadering minderheden en autochtonen (via FORUM, LOM)

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

BEDRAG X € MILJ.	NAAM REGELING	/KORTE OMSCHRIJVING
3 271,8	Besluit financiën regionale politie korpsen	Bekostiging regionale politiekorpsen
199,0	Wet LSOP	Politieacademie
97,2	Besluit Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid	Stimuleren GSB-steden m.b.t. sociale maatregelen
70,4	Besluit financiën regionale politie korpsen en algemeen subsidiebesluit BZK/	Prestatiebekostiging, Bolkensteingelden en Innovatie-subsidies
62,5	Besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen (BDUR)/	Reguliere bijdrage aan brandweer
40,8	Uitvoeringsregeling met SAIP/	Overzeese pensioens- en uitkeringsregeling
30,9	Bijdragebesluit kosten ruiming explosieven Tweede Wereldoorlog 1999 (BKRE)	Ruiming explosieven uit WO2
15,0	Wet subsidiëring politieke partijen (laatstelijk gewijzigd op 26 juli 2005, STb 373/374)	Bijdrage aan politieke partijen
6,7	Brandweerwet artikel 18 + Instellingswet ZBO NIBRA	Bijdrage aan Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampen- bestrijding

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

BEDRAG X € MIL.	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
7 736,7	Wet op Primair Onderwijs/WEC/	Primair onderwijs
5 197,9	Wet op het Voortgezet Onderwijs + bekostingsbesluit VO/	Voortgezet onderwijs
2 683,7	Programma-uitgaven	Wetenschappelijk onderwijs
2 179,0	Instandhouding stelsel	Toerusting beroepsonderwijs en volwasseneneducatie
1 711,9	Toerusting van instellingen voor het verzorgen van hoger onderwijs en onderzoek	Toerusting Hoger onderwijs
1 105,7	Wet Studiefinanciering 2000	Studiefinanciering
790,9	Mediawet	Bekostiging publieke omroep
578,6	WHW, kaderwet exploitaties/projectsubsidies	Bekostiging onderzoekinstellingen
508,7	Academische ziekenhuizen	Toerusting academische ziekenhuizen
359,1	Wet Studiefinanciering 2000/	Reisvoorziening studenten
353,7	Wet op het specifiek Cultuurbeleid etc.	Bijdrage aan cultuurinstellingen
292,7	Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	Tegemoetkoming in schoolkosten
245,0	Meedoen in de samenleving/	bekostiging leer/werkplicht
193,7	TNO-wet	Rijksbijdrage aan TNO
164,7	Programma arbeidsmarkt en personeelsbeleid	Diverse projecten en pilots personeelsbeleid
150,0	Aanvullende subsidie praktijkgerichte leeromgeving	FES geld voor aansluiting voortgezet en beroepsonderwijs
99,9	Landelijk organen	Faciliteren landelijke organen onderwijs
83,1	Wet op het specifiek Cultuurbeleid etc.	Bijdrage aan cultuurinstellingen
81,0	Meer innovatie en rendement door samenwerking tussen instellingen/	Belemmeringen wegnemen en innovatie stimuleren
74,6	Internationale verdragen, MoU's	Bijdrage aan internationale onderzoekinstellingen
74,5	Meer aandacht voor een variëteit leerloopbanen, verhoging rendement	Terugdringen voortijdig schoolverlaten, leven lang leren

BEDRAG X € MIL.	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
71,0	Besluit rijkssubsidie grootschalige projecten/	Gelden via BRIM en Bureau Belvédère voor monumentenzorg
66,5	Vernieuwing onderwijsprogramma's en doorontwikkeling	Maatwerk vmbo bewerkstelligen
65,9	Wet verzelfstandiging Informatiseringsbank	Apparaatskosten IBG
47,1	Besluit RVC's, regionaal zorgbudget en praktijkscholen met deklaratiebekostiging	Leerlingzorg
46,9	Ziektekostenvoorziening onderwijs- en onderzoekspersoneel	Bijdrage aan ziektekostenvoorziening
41,2	Faciliteitenregeling culturele minderheden	Reguliere bekostiging scholen = extra bijdrage voor culturele minderheden
38,4	Lectoren en kenniskringen	Kenniskringen HBO
30,9	Wet op het specifiek Cultuurbeleid etc. Doeluitkeringen provincies en gemeenten voor cultuur	
26,8	Meer innovatie en rendement door samenwerking tussen instellingen	Samenwerking tussen onderwijsinstellingen
25,6	Aanvulling schoolbudget Voortgezet Onderwijs	Verbeterde beleidsvoering en vernieuwingen VO
25 353	Wet SLOA	Innovaties ict, lerarenbeleid, competenties, waarden en normen
25 352	Wet SLOA	Idem: maar andere ESR code
25,3	Regeling stimulering Bèta/techniek	Stimulering Beta en techniekvakken
24,1	De instellingen zijn breed toegankelijk	bijdragen aan bemiddelings- en adviseringsinstanties (CWI, decanen, reïntegratiebedrijven, e.d.)
21,3	Het bevorderen van integratie van ICT in het onderwijs	Bijdrage aan Stichting Kennisnet en ICT
19,3	Reboundvoorziening	Tijdelijke opvang van «onhoudbare» leerlingen
17,4	Wet verzelfstandiging Informatiseringsbank	Apparaatskosten IBG
16,2	Wet specifiek Cultuurbeleid, Regeling versterking cultuureducatie PO etc.	Bewaren archeologische waarden in de bodem
14,0	Overige programmakosten/IB-groep/	Organisatie staatsexamens VO en invoering/onderhoud van het onderwijsnummer
13,3	Lerarenbeleid Voortgezet Onderwijs	tegemoetkoming oplossing knelpunten personeelsvoorziening VO
11,3	Aantrekkelijk onderwijsinhoud die aansluit op de arbeidsmarkt	Examens mbo
9,9	Onderzoekersmasters in het wetenschappelijk onderwijs	Nieuw promotiestelsel onderwijsmasters om talenten aan te trekken
9,7	Apparaatskosten UWV	Bijdrage t.b.v. apparaatskosten UWV
9,6	Projecten Onderwijskwaliteit	Ondersteunende projecten vmbo, 2e fase, basisvorming en examens
9,3	Zorgopleidingen in het hoger onderwijs	Zorgopleidingen in het hoger onderwijs
8,1	AWB en Wet overige OCW-subsidies	Bevorderen mobiliteit
8,1	Apparaatskosten IBG	Personele en materiele kosten IBG
7,8	Innovatie en versterking kennisinfrastructuur	Instandhouding ICT-infrastructuur op scholen
7,5	Innovatievoorziening/-plan	Ondersteuning innovatieve projecten
7,2	Wet verzelfstandiging Informatiseringsbank	Apparaatskosten IBG
6,0	Jonge universiteiten	Wegwerken achterstand onderzoeksbekostiging Erasmus universiteit, Universiteit van Maastricht/ Universiteit van Tilburg
5,8	1e opvang asielzoekers	Tegemoetkoming aan gemeenten voor eerste opvang schoolgaande asielzoekers
5,7	Meer eigen verantwoordelijkheid van de deelnemers	MBO versterking loopbaanoriëntatie.

X DEFENSIE

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
95,2	Bijdragen aan de NAVO	Bijdragen aan de NAVO
63,4	Wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling/	bijdrage door Defensie
60,0	VN-contributies	Contributie Verenigde Naties
7,4	Subsidie aan de Stichting Militair-historisch Museum	Stichting Militair-historisch Museum

XI VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
1 907,0	Huursubsidiewet en de huurtoeslag uit de Aanpassingswet algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR)	Huursubsidie – inkomensondersteuning.
149,1	Besluit woninggebonden subsidies 1992–1994	bijdrage via budgethouders (o.a. gemeenten) aan Sociale en particuliere verhuurders
112,6	Wet bodem bescherming (WBB)/	Bodemsaneringen
44,0	CDM (clean development mechanism)	CO ₂ -reductieprogramma's buitenland
28,3	Wet Geluidshinder (Wgh)	Saneren geluidshinder door bijdragen aan andere overheden, RWS en railbeheerder
18,1	Diverse niet meer vigerende regelingen op het gebied van betaalbare woonkeuze koop- en huursector	O.a. premiekoop, waarvan betalingen tot 2018 nog doorlopen + (hiernaast nog 6,2 miljoen euro op ander beleidsartikel)
14,9	Burger en Milieu (geen specifieke regeling)	Projecten m.b.t. burgerparticipatie en burgerplatforms
11,2	Sanering asbestwegen	Sanering asbestwegen
7,3	Subsidie Aanpak Milieudrukvermindering afvalstoffen	Bijdrage aan lokale overheden t.b.v. stimulering afvalstoffenvermindering
6,9	Tijdelijke subsidieregeling CO ₂ -reductie gebouwde omgeving 2006 (nog niet gepubliceerd, pas na goedkeuring door EC en MINFIN). Reductie CO ₂	
5,9	Beëindigde regeling t.b.v. int. milieubeleid	Internationaal milieubeleid

XII VERKEER EN WATERSTAAT

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
1 469,4	Bijdrage aan Brede Doeluitkering	Bijdrage aan provincies en kaderwetgebieden t.b.v. verkeer- en vervoerprojecten
71,3	Afkoop oude kapitaallasten railinfrastructuur	Resterende kapitaallasten oude metrolijnen afkopen middels een 13-jarige annuïteit.
22,6	Exploitatie- en investeringssubsidie Nederlands Lucht- en Ruimtevaart Laboratorium (LR) Stb. 1995, 105	Ondersteuning fundamenteel onderzoek op het gebied van luchtvaart i.v.m. versterking van concurrentiepositie van de zelfontwikkelde lucht- en ruimtevaartindustrie.
11,7	GTI's	Subsidie t.b.v. de functie van technologisch kenniscentrum
9,1	Convenant Bodemsanering NS-percelen tussen VenW/VROM/NS	Landelijke aanpak/reiniging bodemverontreiniging in NS-percelen.
8,3	Eumetsat verdrag	Observaties van het klimaat en het constateren van klimaatveranderingen
7,9	Overeenkomst tot wijziging van de overeenkomst inzake de uitplaatsing van de uitvoering van de vorderingen en herkeuringen aan het CBR	Bevorderen verkeersveiligheid
5,4	Besluit subsidies investeringen kennisinfrastructuur	Kennisontwikkeling waterbeheer
5,0	Regeling personenvervoer van deur tot deur en op maat	Verbetering dienstverlening personenvervoer

XIII ECONOMISCHE ZAKEN

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
306,1	Bijdragen aan instituten en regelingen, gericht op het versterken van de gezamenlijke kennisbasis van bedrijven en kennisinstellingen.	Versterking van de kennisbasis van bedrijven en kennisinstellingen door selectieve bijdragen aan kansrijke initiatieven
169,0	Bijdrage aan het CBS	Bijdrage aan CBS t.b.v. statistisch onderzoek.
111,8	Programma's energie-efficiency, EINP, programma's duurzame energie, CO ₂ -reductieplan, Joint Implementation en bijdrage aan het Energiecentrum Nederland.	Programma's en bijdragen gericht op stimulering energiebesparing, het inzetten van duurzame energie en de reductie van broeikasgassen.
105,8	IS-regeling	Bevorderen technologische samenwerking bedrijven en kennisinstellingen.
78,2	COVA (Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten) -heffing en bijdrage aan diverse instituten.	Betalingen aan de Stichting COVA t.b.v. aanhouding voorraad t.b.v. voorzieningszekerheid.
61,6	Bijdrage aan Syntens, SKO, SKB en Innovatievouchers	Verbeteren toegang tot kennis voor het MKB
32,8	PSOM (Programma's Samenwerking met Opkomende Markten) en bijdragen aan diverse organisaties.	PSOM's t.b.v. de samenwerking met opkomende markten en uitgaven aan lidmaatschap van internationale organisaties.
30,2	Suppletie-instrument, bijdrage NBTC, overig toerisme en bijdrage ROM's	Instrumenten ter ondersteuning van gebiedsgerichte kansen met nationaal belang.

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
29,5	Compensatie Demkolec en stadsverwarmingsprojecten.	Compensatie verschil tussen begrote boekwaarde en lagere veilingopbrengst van verkochte (2001) experimentele kolenvergassingscentrale Demkolec en tegemoetkoming in kosten overeenkomsten m.b.t. stadsverwarming,
19,6	Bijdrage scheepsbouwindustrie, codemaregeling en bijdragen ontwikkeling JSF	Tijdelijke regeling ondersteuning en ondersteun scheepsbouw en stimulering technische vernieuwing in het bedrijfsleven door gerichte overheidsvraag naar innovatieve producten en diensten
13,5	Bijdrage aan agentschap Octrooiencentrum Nederland	Bijdrage aan Octrooiencentrum.
11,6	Actieplan ondernemen, bijdragen aan instituten en bevorderen ondernemen	Ondersteuning ondernemers
10,9	Subsidieregeling Kennisexploitatie en bijdrage TechnoPartner	Technostarters ondersteunen met expertise, betere benutting wetenschappelijke kennis.
7,7	Besluit Subsidies Kennisinfrastructuur	Hoogwaardige netwerken in de kennisinfrastructuur
5,7	Bijdrage aan OPTA en internationale organisaties	Toezicht op telecompactijen door OPTA.

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

BEDRAG X MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
428,2	Bekostiging HAO, MBO en VMBO	Groen onderwijs
137,4	Regeling subsidie Stichting DLO	Bijdrage aan beleidsondersteunend onderzoek DLO
137,0	Bekostiging Wageningen Universiteit	Bekostiging Wageningen Universiteit
113,7	Programma Beheer	Bijdrage aan terreinbeheerders voor instandhouden en ontwikkelen natuur
57,1	Beheer door SBB	Bos/natuurbeheer door staatsbosbeheer
36,6	Regeling Subsidie Stichting DLO	Stelsel groen onderzoek
29,8	Diverse onderzoeksprojecten	Onderzoek m.b.t. voedselkwaliteit en diergezondheid
20,6	Natuurbeschermingswet 1998 en flora- en faunawet	afronden van het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen, begrenzingen en aanwijzingsbesluiten uitvaardigen
20,6	Beheer door SBB	Bos/natuurbeheer t.b.v. recreanten
19,7	Diverse OCW-volgende regelingen	Subsidiëren van onderwijsvernieuwing conform OCW
18,7	Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid Uitvoeringscontract 2001–2004	Reconstructie zandgebieden in Zuid- en Oost-Nederland
17,3	Subsidiëren van onderzoekinstellingen	Subsidies aan onderzoekinstellingen t.b.v. LNV-beleid
16,0	Deconstructie	Overheidsbijdrage in de destructietarieven kadavers
14,7	Bekostiging IPC'S	Kennis en faciliteiten delen tussen groene kennisinstellingen, bedrijfsleven, maatschappelijke, organisaties, LNV en overige departementen
12,5	Regeling Praktijkleren	Subsidiëren van praktijkleren via vraagsturing
10,1	Subsidiëren van voorlichtingsprojecten	Subsidiëring praktijkleren via vraagsturing. Onderwijs in groene instellingen vernieuwen i.r.t. beroepspraktijk
9,3	Regeling effectgerichte maatregelen in bossen en natuurterreinen	Herstellen ecosystemen in bos- en natuurterreinen door aanvullende beheersmaatregelen
9,3	Kennisontwikkeling en verspreiding Mest	Kennisvergroting nieuw mestbeleid
6,7	Bijdrage FAO	Wettelijke bijdrage Food and Agriculture Organisation
6,4	Gegevensvoorziening en evaluaties	Natuurbeleid: volgen ontwikkelingen, evaluatie, monitoring
5,7	Regeling tegemoetkoming faunaschade	schadevergoedingregeling bedrijfsmatige landbouwschade door beschermde inheemse diersoorten
5,5	Regeling subsidie nationale en grensoverschrijdende parken	Subsidiëring jaarplannen nationale parken
5,5	Omschakeling en voorzetting biologische landbouw	10% biologisch areaal bereiken
5,5	Subsidiëren van Transformo	Subsidiëren van Transformo
5,4	Subsidiëren van organisaties binnen de ondersteuningsstructuur	«Groene» kennis delen verschillende partijen

XV SOCIALE ZEKERHEID EN WERKGELEGENHEID

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
4 338,4	Wet Werk en Bijstand – inkomensdeel (WWB)	Bijstand – aanvulling tot inkomen op minimumniveau
3 262,4	Algemene Kinderbijslagwet (AKW)	Kinderbijslag
2 210,6	Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw)	Bevorderen van arbeidsparticipatie van mensen met beperking

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
1 713,7	Wet op de arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (Wajong).	Aanvulling tot inkomen op minimumniveau aan jonggehandicapten
1 629,3	Flexibel reïntegratiebudget WWB	Ondersteuning bij arbeidsinschakeling
919,8	Kinderopvang	Kinderopvangtoeslag
327,8	Toeslagenwet	Aanvulling tot inkomen op minimumniveau aan zieke, arbeidsongeschikte en werkloze werknemers
320,5	Uitvoeringskosten CWI en BKWI	Bijdrage rijk aan CWI en BKWI
214,3	IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
66,6	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ)	Bijstand aan zelfstandigen
44,1	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK)	Beroepsmatige kunstenaars helpen een renderende beroepspraktijk op te bouwen
42,9	IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
35,8	Stimuleringsregeling ID-banen	Doorstroming voormalige ID-werkers naar reguliere arbeid.
34,8	REA Wajong	Reïntegratie van jonggehandicapten.
33,7	TOG	Tegemoetkoming in de Onderhoudskosten van Thuiswonende gehandicapte kinderen
31,8	Handhaving	Invoering bestuurlijke boeten WAV en maatregelen ID-fraude en illegale tewerkstelling e.d.
21,6	Arboconvenanten	Voorkomen uitval arbeid door arboconvenanten
21,4	Agenda voor de Toekomst	Reïntegratievoorzieningen
20,0	Subsidies arbeidsomstandigheden	Arbeidsveiligheid (VAV), arbeidsomstandigheden Stoffen (VAST), arbeidsmiddelen (SPA), Regeling Arbo-investeringen (FARBO) e.a.
19,9	Tijdelijke Regeling Inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten (TRI).	Tijdelijke tegemoetkoming aan bepaalde arbeidsongeschikten, die herbeoordeeld zijn
19,8	Stimulering arbeidsparticipatie	Wegnemen belemmerende factoren participatie
16,3	RWI/SVWW	Apparaatskosten RWI en het stimuleren van vacaturevervulling door werklozen
14,8	Handhaving	Bestrijding fraude door Inlichtingen Bureau
9,9	Emancipatie subsidies	Bevordering gelijke kansen mannen en vrouwen
9,0	Overig	Financiële voorziening voor het verrichten van nabetalingen en het Digitaal VerantwoordingsSysteem
7,9	Regeling Schoonmaak Particulieren (RSP)	Bijdrage aan schoonmaakwerkgevers
6,8	Subsidies reïntegratie en beleidsuitgaven ESF	ESF en EQUAL-activiteiten
6,0	Subsidies	Diverse subsidies van algemene aard
5,8	Tijdelijke wet Beperking Inkomensgevolgen Arbeidsongeschiktheidscriteria (BIA).	Inkomen op minimumniveau van oudere herkeurde arbeidsongeschikten en deze te motiveren
5,1	Scholing HvS/Praktijkscholing	Afwikkeling van de subsidie aan ROC's en de liquidatie van de stichting Centrum Vakopleiding

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
4 741,1	Algemene Wet bijzondere Ziektekosten (AWBZ)	Rijksbijdrage en bijdrage en kosten van kortingen (BIKK)
2 601,7	Wet op de zorgtoeslag	Zorgtoeslag, tegemoetkomen in de kosten van zorg
1 863,9	Zorgverzekeringswet	Rijksbijdrage om de uitgaven aan een zorgverzekering voor personen jonger dan 18 jaar te beperken
889,2	Rijkssubsidieregeling jeugdzorg	Voorzieningen jeugdhulpverlening, gelden t.b.v. provincies en landelijke zorginstellingen
231,2	Subsidieregeling welzijnsbeleid	Maatschappelijke en vrouwenopvang, gelden t.b.v. gemeenten
196,6	Wet uitkeringen vervolgingslachtoffers 40-45	Hulpverlening aan oorlogsgetroffenen via Pensioen- en Uitkeringsraad
187,4	Tijdelijke regeling specifieke uitkering jeugd-gezondheidszorg	Gelden aan gemeenten voor toegankelijkheid zorg en kwaliteit preventieve zorg
161,6	Subsidieregeling welzijnsbeleid	Vraaggestuurd systeem/zorg op maat (AWBZ)
157,6	Subsidieregeling Volksgezondheid	Modernisering beroepstructuur
88,8	Tijdelijk Besluit Tegemoetkoming Buitengewone Uitgaven	Tegemoetkoming buitengewone uitgaven via Belastingdienst
80,3	Wet buitengewoon pensioen 1940-1945	Hulpverlening aan oorlogsgetroffenen
70,3	Zvw, Wet toelating zorginstellingen. Wet markt-ordering gezondheidszorg	Regulering van de zorg
69,7	Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940-1945	Hulpverlening aan oorlogsgetroffenen
58,3	Regeling sociaal vervoer AWBZ-instellingen	Maatschappelijke participatie ouderen en gehandicapten
39,5	Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad	Hulpverlening aan oorlogsgetroffenen

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
38,3	Tijdelijke regeling delegatie subsidiebevoegdheid aan PGO en OGZ	Evenwicht marktposities, Stichting Fonds PGO en Stichting Stimuleringsfonds Openbare Gezondheidszorg
32,5	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Vernieuwingen in de zorg
31,6	Besluit rijksvergoeding Wvg-woonvoorzieningen	Maatschappelijke participatie ouderen en gehandicapten
27,7	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Meedoen door sport ,bijdrage aan instellingen
25,7	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Sport aan de top
24,8	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Ontwikkeling van jeugdigen
24,5	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Regulier maken gesubsidieerde banen
21,3	Rijkssubsidiereregeling jeugdzorg	Kwaliteit jeugdzorg
18,6	Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport	Meedoen door sport, bijdrage aan gemeenten
18,0	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Toegankelijkheid en kwaliteit preventieve zorg
17,1	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Bestrijden van infectieziekten
16,9	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Ontwikkeling van jeugdigen , bijdrage aan instellingen
15,5	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Maatschappelijke participatie en leefbaarheid
14,3	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Tweedelijns zorg
13,7	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Toegankelijkheid en kwaliteit preventieve zorg
13,6	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Transparantie en kwaliteit maatschappelijke zorg
12,2	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Verslavingszorg
11,1	Stimuleringsregeling breedtesport	Meedoen door sport, bijdrage aan provincies en G25 gemeenten
10,5	AWBZ, Zvw, Besluit zorgverzekering Regeling zorgverzekering	Ethisch verantwoord handelen
10,3	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Consumenten- en productveiligheid
9,6	Subsidiereregeling Nederlands Kanker Instituut	Tweedelijns zorg, bijdrage aan Nederlands Kanker Instituut
9,2	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Eerstelijns zorg, bijdrage aan instellingen
8,8	Subsidiereregeling Nationaal ICT Instituut in de Zorg	Bijdrage aan Nationaal ICT Instituut in de Zorg t.b.v. vernieuwingen in de zorg.
8,1	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Tweedelijns zorg
8,1	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Medische technologie en transplantaten
8,0	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Gedraggerichte gezondheidsbevordering
7,9	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Passendheid en keuzevrijheid ouderenzorg
7,5	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Geneesmiddelen
7,4	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Infrastructuur herinnering WO II
7,3	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Gezond door sport
6,7	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Evenwicht in de marktposities
6,7	Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers	Hulpverlening aan oorlogsgetroffenen via Pensioen- en Uitkeringsraad
6,4	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Spoedeisende medische hulpverlening
6,3	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Kwaliteit ouderenzorg
6,2	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Maatschappelijke participatie en leefbaarheid
6,2	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Voorkomen drugsgebruik
5,9	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Coördinatie/nazorg bij crises en rampen
5,7	Algemene oorlogsongevallenregeling	Hulpverlening aan oorlogsgetroffenen via Stichting Administratie Indonesische Pensioenen
5,7	Subsidiereregeling Volksgezondheid	Terugdringen personeelstekorten
5,1	Subsidiereregeling welzijnsbeleid	Normen en waarden door sport

50 GEMEENTEFONDS

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
13 029,2	Financiële Verhoudingswet	Algemene uitkeringen aan gemeenten uit het Gemeentefonds

51 PROVINCIEFONDS

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
1 052,5	Financiële Verhoudingswet	Algemene uitkeringen aan provincies uit het Provinciefonds

55 INFRASTRUCTUURFONDS

BEDRAG X € MILJ	NAAM REGELING	KORTE OMSCHRIJVING
206 000	Wet en Besluit Infrastructuurfonds	Bijdrage ProRail: Beheer en onderhoud spoorweginfra
75 970	Wet en Besluit Infrastructuurfonds	Bijdrage ProRail: Railverkeersleiding.

A Niet-financiële transacties (groep 1 tot en met 6)

Groep 1 Output, intermediair verbruik, afschrijvingen en beloning van werknemers uitgaven*beloning van werknemers*

11 beloning van werknemers

intermediair verbruik

12 overige goederen en diensten

13 duurzame militaire goederen

14 onderhoud grondwerken, water- en wegenbouwkundige werken

afschrijvingen

15 afschrijvingen

ontvangsten*output*

16 verkopen van goederen en diensten

17 investeringen eigen beheer

Groep 2 Inkomen uit vermogen**uitgaven**

21 rente

22 winstuitkeringen

24 inkomen uit grond en minerale reserves

ontvangsten

26 rente

27 winstuitkeringen

29 inkomen uit grond en minerale reserves

Groep 3 Primaire inkomensoverdrachten**uitgaven**

31 subsidies (producenten)

32 belastingen op productie en invoer

ontvangsten

36 belastingen op productie en invoer

37 belastingen op inkomen, vermogen, enz.

38 subsidies (producenten)

Groep 4 Secundaire inkomensoverdrachten**uitgaven***sociale uitkeringen en overdrachten*

41 sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)

42 sociale overdrachten in natura

overige inkomensoverdrachten

43 overige inkomensoverdrachten

ontvangsten

46 sociale premies

47 overige inkomensoverdrachten

Groep 5 Investeringen en afschrijvingen**uitgaven***investeringen in vaste activa (bruto)*

51 investeringen in grondwerken, water- en wegenbouwkundige werken

52 overige nieuwe investeringsgoederen

53 aankopen gebruikte investeringsgoederen

voorraden 54 voorraadvorming (toevoegingen)
kostbaarheden 55 aankopen van kostbaarheden
ontvangsten
56 verkopen gebruikte investeringsgoederen
57 voorraadvorming (intering)
58 verkopen van kostbaarheden
59 afschrijvingen

Groep 6 Kapitaaloverdrachten en aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa

uitgaven

kapitaaloverdrachten
62 investeringsbijdragen
63 overige kapitaaloverdrachten
aankopen niet-geproduceerde niet-financiële activa
61 aankopen grond
64 niet-geproduceerde overige activa

ontvangsten

67 vermogensheffingen
kapitaaloverdrachten
68 investeringsbijdragen
69 overige kapitaaloverdrachten
verkopen niet-geproduceerde niet-financiële activa
66 verkopen grond
64 niet-geproduceerde overige activa

B Financiële transacties (groep 7 tot en met 9)

I. Financiële transacties op lange termijn

Groep 7 Mutaties in financiële activa met een lange looptijd (opneming/aflossing bruto te registreren)

71 aankoop van langlopende effecten
72 verstrekking van langlopende leningen
73 aankoop van aandelen en overige deelnemingen
74 verstrekking van handelskredieten op lange termijn
76 verkoop van langlopende effecten
77 aflossing van langlopende leningen
78 verkoop van aandelen en overige deelnemingen
79 aflossing van handelskredieten op lange termijn

Groep 8 Mutaties in financiële passiva met een lange looptijd (opneming/aflossing bruto te registreren)

81 aflossing van langlopende effecten;
82 aflossing van opgenomen langlopende leningen
83 verkoop van aandelen en overige deelnemingen
86 opbrengst uitgifte van langlopende effecten
87 opbrengst opneming langlopende leningen
88 aankoop van aandelen en overige deelnemingen

II. Financiële transacties op korte termijn

Groep 9 Mutaties in financiële activa (mutaties netto te registreren) mutaties in vorderingen

91 chartaal geld en (girale) deposito's
92 effecten op korte termijn
93 kortlopende leningen

94 handelskredieten op korte termijn en transitorische
posten

**mutaties in
schulden**

96 chartaal geld (rijk)
97 effecten op korte termijn
98 kortlopende leningen
99 handelskredieten op korte termijn en transitorische
posten

**Groep 0 Transacties die niet of niet onmiddellijk over de hoofdgroepen 1
tot en met 9 worden verdeeld**

uitgaven

01 Niet verdeeld
03 Interne verrichtingen

ontvangsten

06 Niet verdeeld
08 Interne verrichtingen